

KARAMELLAN – NYTT BESÖKSCENTRUM PÅ DROTTNINGHOLM

Restaurangen Karamellan i Drottningholms slottspark har köpts av Statens fastighetsverk. Redan på Byggnadsstyrelsens tid önskade staten köpa in byggnaden eftersom den har ett känsligt och strategiskt läge inom världsarvsområdet. Så småningom kommer restaurangen att bli en del av ett nytt besökscentrum.

Karamellan uppfördes sannolikt i slutet av 1800-talet som ett så kallat schweizeri. Här kunde besökarna köpa kaffe och finare bakverk. Sådana serveringsbyggnader var vanliga i offentliga parker under 1800-talet, men få har bevarats till våra dagar. De första decennierna drevs verksamheten av hovkonditor J. C. Landelius.

Den nuvarande ägaren kommer att bedriva restaurangverksamhet även under nästa år men 2009 kommer lokalerna att anpassas till Drottningholms besökare.

DROTTNINGHOLMS NYA LINDAR

Under hösten inleddes den näst sista etappen av förnyelsen av lindalléerna i Drottningholms barockträdgård. Arbetet omfattar totalt 160 lindar, varav åtta stycken lämnas kvar som historiska vittnesbörd och 152 träd nyplanteras. Etappen sträcker sig från Kaskaderna i väster fram till Herkulesfontänen i öster.

Vid slutet av 1980-talet påbörjades en översyn av träden i barockalléerna. Ålder, röta och svampangrepp försvagade träden allt mer. Eftersom nya träd som planterades i luckorna efter de gamla inte växte så bra blev «hål» i alléerna allt mer tydliga.

Helst ville man förnya alléerna med lindar som kultiverats från moderplantor från själva alléerna, men en sådan förnyelse tar cirka tolv år. Etapp I–III planterades därför med en typ av parklind från moderplantor i en plantskola, som bedömdes vara liknande de i Drottningholm.

Åren 1995–96 togs även cirka 3000 sticklingar från ett antal gamla lindar i Drottningholms barockträdgård. De har sedan dess drivits först hos Sveriges Lantbruksuniversitet i Alnarp och sedan hos en plantskola i Tyskland. Nu finns det cirka 350 «historiska drottningholmslindor», lindar som väntar på att planteras i de två avslutande etapperna.

Då de gamla träden fälltts kommer växtbäddarna för de nya träden att schaktas och dräneras och förses med ny jord. I mars 2008 levereras de nya träden och i april-maj är det dags för trädplantering.

Allt arbete utförs under noggrann kontroll med hänsyn till de arkeologiska lämningar som finns inom området.

LÄGERELD VÄRMDE PILSNERKORV OCH BRÄNDE FYRA HEKTAR SKOG

Under försommaren 2007 brann ett fyra hektar stort område på Statens fastighetsverks mark i Jokkmokk. Brandorsaken var troligen en slarvigt anlagd lägereld. På platsen hittades en öppnad burk korv, två fiskar och pyrande aska. Konsekvenserna av branden som kunde ha blivit förödande, blev trots allt positiva, både för den biologiska mångfalden och för den viktiga historieskrivningen.

I samband med efterkontrollen av den oavsiktliga branden på Appoudden hittade Björn Rutström, SFV:s skogsvaktare i Jokkmokk, lämningarna efter en gammal huggarkoja. Lämningarna var i sig spännande, men det som mest kittlade fantasin var den stora virkesrest som var kvar efter den senaste huggningen.

– Den stackaren fick nog inget betalt för vinterns slit, spekulerar Björn. Det här virket skulle antagligen ha kolats, men av någon anledning blev det kvar. Vad som hände honom är svårt att veta, men troligen blev det ett snabbt och oväntat väderomslag som gjorde att han inte hann få ut virket. Eller så blev han sjuk.

Vid denna tid var det vanligt att skogshuggarna fick ett område tilldelat, som avverkades under vintern. På våren, då vattenföringen var god, flottades timret till större samlingspunkter. Betalningen fick man då virket var inmätt. Innan det var dags för flottning lades stockarna i speciella högar, resar, som syntes väl under snön. Det virke som Björn Rutström fann i somras höggs sannolikt omkring 1920. Det verkar vara hugget av gamla brandskadade träd och visar att brukandet pågått länge i dessa trakter.

LEVANDE FÖRSVAR

Statens fastighetsverk har på regeringens uppdrag utrett vad det skulle kosta att bevara och levandegöra 17 försvarsanläggningar. Utredningen har genomförts i samarbete med Riksantikvarieämbetet, Fortifikationsverket, Statens försvarshistoriska museer och Statens maritima museer. Sju av de 17 anläggningarna bedöms ha stor potential för levandegörande.

SFV har fått i uppdrag att genomföra en grundläggande ekonomisk analys och titta på kostnader för drift och underhåll av försvarsanläggningarna, och vård och underhåll av militär utrustning samt kostnaderna för att levandegöra natur- och kulturmiljövärden. SFV har också bedömt de olika anläggningarnas lämplighet för att bli levande besöksmål.

De 17 försvarsanläggningar som SFV utrett har samtliga utpekats av Riksantikvarieämbetet som kulturhistoriskt värdefulla och sju av dem är redan statliga byggnadsminnen. Försvaret har inte längre någon användning av dem och nu behöver regeringen ta ett beslut om hur de ska förvaltas i framtiden.

Oscar 11:s fort i Göteborg, Nya Ellenabben i anslutning till världsarvet i Karlskrona och det närmast världsunika Erstabatteriet på Landsort är tre exempel på försvarsanläggningar som bedöms ha god potential att bli intressanta besöksmål. Enholmen, som är en ö utan fasta färjeförbindelser utanför Slite på Gotland, samt sjunde batteriet på Värmdö är exempel på anläggningar som har låg levandegörandepotential och därför sämre prognos att utvecklas för framtiden. Läs hela utredningen på SFV:s hemsida www.sfv.se